

รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ ๓/๒๕๕๐

วันพุธที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๐.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมสีปนนท์ เกตุทัต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการที่มาประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(ศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสอาน)	ประธาน
๒. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๖. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(นายมังกร หริรักษ์ ที่ปรึกษาฯ แทน)	กรรมการ
๗. เลขาธิการคุรุสภา	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา	กรรมการ
๙. ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นายไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
๑๐. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(นายปฐม แหยมเกตุ รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
๑๑. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นายเสนอ จันทรา ผู้ตรวจราชการฯ แทน)	กรรมการ
๑๒. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(นายวรวัฒน์ ทิวถนอม ผู้ตรวจราชการฯ แทน)	กรรมการ
๑๓. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
(นายสมพงษ์ ชาตะวิถิ
อธิการบดีสถาบันการพลศึกษา แทน)	กรรมการ

๑๔.	ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นางระรินทิพย์ ศิโรรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ แทน)	กรรมการ	
๑๕.	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางสาวภาภรณ์ วัฒนา ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต แทน)	กรรมการ	
๑๖.	พระเทพปริยัติวิมล (แสงว ฐมเมสโก)	กรรมการ	
๑๗.	นายเกรียงศักดิ์	เจริญวงศ์ศักดิ์	กรรมการ
๑๘.	นางสาวจันทร์เพ็ญ	แก้วเชียงใหม่	กรรมการ
๑๙.	รองศาสตราจารย์ชนะ	กสิภรณ์	กรรมการ
๒๐.	นายชิงชัย	หาญเจนลักษณ์	กรรมการ
๒๑.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชาวเลิศ	เลิศชโลพาร	กรรมการ
๒๒.	นายทองอยู่	แก้วไทรชะ	กรรมการ
๒๓.	ศ.ทักษิณา	สวนานนท์	กรรมการ
๒๔.	นายธนา	เบญจาทิกุล	กรรมการ
๒๕.	นายอนุชากร	มาศณมาดล	กรรมการ
๒๖.	นายปรีดา	รอดโพธิ์ทอง	กรรมการ
๒๗.	นายพงษ์	दनานนท์	กรรมการ
๒๘.	นางพริ้มพราย	สุพไปฏก	กรรมการ
๒๙.	นายพารณ	อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรรมการ
๓๐.	นายพิสิฐ	เจริญวงศ์	กรรมการ
๓๑.	นายพิสิษฐ์	ณ พัทลุง	กรรมการ
๓๒.	รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์	สินลาร์ตัน	กรรมการ
๓๓.	นายมนู	อรดีดลเชษฐ์	กรรมการ
๓๔.	นางมลิวลัย	ธรรมแสง	กรรมการ
๓๕.	นายมานะ	สุดสงวน	กรรมการ
๓๖.	นายมานิจ	สุขสมจิตร	กรรมการ
๓๗.	ศาสตราจารย์ยงยุทธ	ยุทธวงศ์	กรรมการ
๓๘.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา	ปิยะอัจฉริยะ	กรรมการ
๓๙.	นายวิทธยา	ปริบูรณ์ทรัพย์	กรรมการ
๔๐.	นายวินัย	สมะอุณ	กรรมการ

๔๑. รองศาสตราจารย์วิริยะ	นามศิริพงศ์พันธ์	กรรมการ
๔๒. ศาสตราจารย์วิรุณ	ตั้งเจริญ	กรรมการ
๔๓. นายสุทธีนันท์	ปรัชญพฤกษ์	กรรมการ
๔๔. ศาสตราจารย์สุมน	อมรวีวัฒน์	กรรมการ
๔๕. นายสุวัฒน์	เงินน้ำ	กรรมการ
๔๖. นายอมเรศ	ศิลาอ่อน	กรรมการ
๔๗. นายอำพล	จินดาวัฒนะ	กรรมการ
๔๘. เลขธิการสภาการศึกษา (นายอำรุง จันทวานิช)		กรรมการและเลขานุการ
๔๙. รองเลขธิการสภาการศึกษา (นางสิริพร บุญญานันต์)		ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. เลขธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา		ติดภารกิจ
๒. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ		ติดภารกิจ
๓. พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต)		ปฏิบัติศาสนกิจ
๔. พระราชครูวามเทพมุนี		ปฏิบัติศาสนกิจ
๕. ศ.ชัยอนันต์	สมุทวนิช	ติดภารกิจ
๖. นายนิพนธ์	สุรพงษ์รักเจริญ	ติดภารกิจ
๗. นายประเวศ	พุ่มพวง	ติดภารกิจ
๘. นายวิทยา	มานะวานิชเจริญ	ติดภารกิจ
๙. นายวิศิษฐ์	ศรีวิชัยรัตน์	ติดภารกิจ
๑๐. นายวีระชัย	วรรณีกกุล	ติดภารกิจ
๑๑. นายสมชัย	วุฑฒิปรีชา	ติดภารกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. นายวรากรณ์ สามโกเศศ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒. นางสาวนงศิณี โมสิกะ	หัวหน้ากลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานรัฐมนตรี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑. นายนพพร สุวรรณรุจิ	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๒. นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล	ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
๓. นางสาวรุ่งนภา พิธีพุกษาวงศ์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลกศ.
๔. นางนิรมล กิตติวิบูลย์	รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๕. นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานกศ.และพัฒนาการเรียนรู้อ
๖. นางสาวสุทธศรี วงษ์สมาน	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
๗. นางอุมาพร หล่อสมฤดี	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการศึกษา
๘. นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
๙. นายกิตติรัตน์ มังคะคีรี	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
๑๐. นายก่อเกียรติ สหวรรณางกูร	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
๑๑. นางเกื้อกุล ชั่งใจ	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๒. นางทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๓. นางสาวพัชราภรณ์ ศรีคล้าย	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๔. นางสาวพิณสุดา สิริธรรังศรี	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๕. นางสาวเพ็ญศรี อรุณรุ่งเรือง	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๖. นายวีระ พลอยครบุรี	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๗. นายสถาพร บุตรชัยงาม	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๘. นางสาวสุรางค์ วีรกิจพานิชย์	นักวิชาการศึกษา ส
๑๙. นางอัมพร พงษ์กังสนานันท์	นักวิชาการศึกษา สว.

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธาน/เลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

๑) การมอบโล่ยกย่องเชิดชูเกียรติเพื่อขอบคุณคณะกรรมการสภาการศึกษา
ในโอกาสครบวาระการดำรงตำแหน่ง

เนื่องจากคณะกรรมการสภาการศึกษาได้ครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๕
สิงหาคม ๒๕๕๐ และเพื่อเป็นการขอบคุณกรรมการสภาการศึกษาในฐานะที่ได้ปฏิบัติ
หน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ ตลอดระยะเวลา ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๐) ที่ผ่านมา

จนบังเกิดคุณูปการต่อการศึกษารวมของชาตินานัปการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงเห็นควรมอบโล่เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติคณะกรรมการสภาการศึกษาในฐานะผู้สร้างคุณประโยชน์ต่อวงการศึกษารวมของชาติ

๒) การสรรหาและเลือกกรรมการสภาการศึกษา

ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ออกประกาศ เรื่อง การสรรหาและเลือกกรรมการสภาการศึกษา ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ และได้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการสภาการศึกษา ขณะนี้ได้กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรละ ๒ คน กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนา ได้แก่ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ จำนวน ๒ รูป ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน ๑ คน ผู้แทนองค์กรศาสนาคริสต์ จำนวน ๑ คน และผู้แทนองค์กรศาสนาพราหมณ์-ฮินดู กับองค์กรศาสนาซิกข์ร่วมกัน จำนวน ๑ คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๖๐ คน โดยได้เสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาเลือกให้เหลือจำนวน ๓๐ คน และเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พิจารณาเลือกเรียบร้อยแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะนำรายชื่อบุคคลที่ได้รับการสรรหาและเลือก รวมจำนวนทั้งสิ้น ๔๑ คน เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษาครั้งที่ ๒/๒๕๕๐

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษาครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา : (ร่าง) กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๙)

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา รายงานว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ปรับปรุง (ร่าง) กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ดังนี้

กรอบแนวคิด ปรับปรุง ดังนี้ การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคน... มีความภูมิใจใน ความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...มีภูมิคุ้มกันต่อ

การเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ
เกิดการสร้างสรรค์ภูมิปัญญา รักษาและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา การเรียนรู้ตลอดชีวิต

วิสัยทัศน์ เพิ่มเติมข้อความดังนี้ พัฒนาการศึกษามีทักษะการประกอบอาชีพ รู้จัก
รักษาและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญามีศักยภาพทั้งการพัฒนาตนเอง....ในสังคมเศรษฐกิจ
ฐานความรู้ได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมายปี ๒๕๔๔

เป้าหมายเชิงคุณภาพ เพิ่มข้อความข้อ ๑ และเพิ่มข้อ ๓ และ ๔ ดังนี้ ๑) ผู้เรียนมี
 คุณลักษณะที่พึงประสงค์.... และมีวัฒนธรรม มีภูมิคุ้มกันพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงใน
ยุคโลกาภิวัตน์สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสมานฉันท์และสันติสุข
 ๓) สถานศึกษาทุกระดับได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ๔) สถานศึกษาอุดมศึกษาได้รับการพัฒนาคุณภาพสู่
มาตรฐานสากล

เป้าหมายเชิงปริมาณ เพิ่มข้อความข้อ ๘ ข้อ ๙ ดังนี้ ๘) มีการกระจายอำนาจ....โดย
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานร้อยละ ๗๐ มีความเข้มแข็ง....๙) เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการทุกคน
 มีโอกาสได้รับบริการ....

นโยบาย เพิ่มข้อความข้อ ๓.๕.๑ และ ๓.๕.๕. และเพิ่มข้อ ๓.๕.๒ ดังนี้ ๓.๕.๑ เร่ง
 ปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้....ค่านิยม สำนึกในคุณค่าของความเป็นพล
เมืองไทยและพลโลก มีความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.... ๓.๕.๒
เร่งรัดจัดการศึกษาที่บูรณาการการศาสนา วัฒนธรรม สุขภาพ อนามัย และการกีฬา
กับการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และการอยู่ร่วมกัน
ทั้งในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุขและยั่งยืน ๓.๕.๕ พัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้...
สร้างมูลค่า/คุณค่าอนุรักษ์และพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อการประยุกต์ใช้....

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน จากเดิมมี ๑๘ ข้อ เพิ่มเป็น ๑๙ ข้อ โดยเพิ่ม
 ยุทธศาสตร์ที่ ๑๔ พัฒนากาสรศึกษาที่ส่งเสริมระบบทรัพย์สินทางปัญญา (ข้อ ๑๔ เดิม
 เปลี่ยนเป็นข้อ ๑๕)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการศึกษাপฐมวัย

มาตรการ ๑. เด็กปฐมวัย....พัฒนาอย่างทั่วถึง เพื่อรับการศึกษาในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานต่อไป เน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาการศึกษาระดับพื้นฐาน

เป้าหมาย จากเดิมมี ๓ ข้อ เพิ่มข้อ ๔. สถานศึกษาได้มาตรฐานตามการประเมินคุณภาพ อย่างน้อยร้อยละ ๖๐

มาตรการ จากเดิมมี ๔ ข้อ เพิ่มเป็น ๗ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๑,๒ และ ๕ (ข้อ ๑ เดิมเปลี่ยนเป็นข้อ ๗ ข้อ ๒,๓ และ ๔ เปลี่ยนเป็นข้อ ๓,๔ และ ๖) ดังนี้

๑. ส่งเสริมให้คนไทยทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาระดับพื้นฐานอย่างมีคุณภาพในทุกสถานที่ทั้งสถานศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษา

๒. เร่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ได้รับความรู้ มีความสามารถและมีทักษะในการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหาเต็มตามศักยภาพตามอายุและช่วงวัย มีผลการประเมินการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานทุกกลุ่มสาระวิชา โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษา เป็นฐานของการดำรงชีวิต และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้..... และเด็กพิการอย่างทั่วถึง

๔. เร่งพัฒนาครู และบุคลากร.....

๕. เร่งรัดพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐาน ด้านวิชาการ และจัดสรรงบประมาณ สื่อ เทคโนโลยี ครู และบุคลากรแก่สถานศึกษาขนาดเล็กให้เพียงพอเป็นพิเศษ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาการอาชีวศึกษา

เป้าหมาย เพิ่มข้อความข้อ ๑ ดังนี้ ๑. การผลิตและพัฒนากำลังคน.....และมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

มาตรการ มี ๕ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๒ (ข้อ ๒ เดิมเปลี่ยนเป็นข้อ ๓)

๒. ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมโยงและเทียบโอนการเรียนรู้อาชีวศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

๓. ส่งเสริมให้ภาคเอกชน..... และสหกิจศึกษาให้มากขึ้น

ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก เพิ่ม สพฐ.

หน่วยงานร่วม เพิ่ม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา , รัฐสภา และสื่อมวลชนทุกระดับ/ประเภท

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการอุดมศึกษา

เป้าหมาย เพิ่มข้อความข้อ ๑. สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง....มีคุณภาพ สู่มาตรฐานสากล เป็นแหล่งพัฒนา.....

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม **อัธยาศัย**

เป้าหมาย มี ๓ ข้อ โดยเพิ่มข้อความข้อ ๒ และเพิ่มข้อ ๓

๒. ประชากรที่พลาดโอกาส.....ระดับการศึกษาภาคบังคับ และได้รับการ ฝึกอบรมวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจ

๓. ประชากรวัยสูงอายุตั้งแต่ ๖๐ ปี ขึ้นไปทุกคนได้รับการศึกษาตามอัธยาศัย จาก การบริการของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรการ เพิ่มข้อความข้อ ๒. เพิ่มปริมาณและ.....มีความหลากหลายรวมทั้ง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพ ศักยภาพรองรับความต้องการทางการศึกษาของ ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ

ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานร่วม เพิ่ม กระทรวงวัฒนธรรม ,สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา, รัฐสภา และสื่อมวลชนทุกระดับ/ประเภท

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนาการศึกษาเอกชน

ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานร่วม เพิ่ม สื่อมวลชน ,สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ,รัฐสภา และ สื่อมวลชนทุกระดับ/ประเภท

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ ส่งเสริมการจัดการศึกษาเฉพาะทาง

เป้าหมาย เพิ่มข้อ ๒ ดังนี้ ๒. ครู คณาจารย์ ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษามีความก้าวหน้าในวิชาชีพในสัดส่วนที่สูงขึ้น

ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานร่วม เพิ่ม อปท.

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ ส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ม ีการแก้ไข

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ พัฒนาการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป้าหมาย มี ๔ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๔ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ มี ๖ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๕ (ข้อ ๕ เดิมเปลี่ยนเป็นข้อ ๖)

๕. พัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานราชการ และครูอัตราจ้างให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และความก้าวหน้าในอาชีพ และมีจำนวนเพียงพอต่อการจัดการศึกษาในทุกกระดับประเภท

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการ การจัดสรรและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

มาตรการ มี ๖ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๑ และข้อ ๖ (ข้อ ๑ เดิมเปลี่ยนเป็นข้อ ๒)

๑. พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ การจัดสรร การใช้จ่าย และการติดตามประเมินผลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ/ประเภท

๖. ส่งเสริมบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๒ การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติ

เป้าหมาย มี ๕ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๑ และ ๕ (ข้อ ๑ เดิมเปลี่ยนเป็น ข้อ ๒)

๑. มีการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ สื่อ วัสดุ การเรียนวิทยาศาสตร์อย่างพอเพียงและเหมาะสมเพิ่มขึ้น

๒. คนไทยทุกคนมีความรู้ ความคิด ทักษะ มีเหตุผล และมีความใฝ่รู้.....

๓. ผลิตครู คณาจารย์อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

๔. มีการผลิตและพัฒนา.....

๕. ผลการประเมินและทดสอบความรู้ ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ ได้มาตรฐานและมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น

มาตรการ มี ๕ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๒ (ข้อ ๒ เดิมเปลี่ยนเป็นข้อ ๓)

๑. ส่งเสริมและสนับสนุน.....เรียนรู้แบบวิทยาศาสตร์ การมีเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้.....

๒. เร่งรัดให้มีการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และใช้เทคโนโลยีอย่างเข้มข้นในทุกกระดับและประเภทการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพเป็นฐานการพัฒนาและความสามารถการแข่งขันของประเทศ

ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานร่วม เพิ่ม สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๓ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ไม่มีการแก้ไข
เพิ่มยุทธศาสตร์ที่ ๑๔ พัฒนาการศึกษเพื่อส่งเสริมระบบทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย

๑. มีการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการเรื่องการของการอนุรักษ์และพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอุดมศึกษา และการอาชีวศึกษา

๒. มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ/ประเภทให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน อนุรักษ์ และพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญา

๓. องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐ

มาตรการ

๑. พัฒนาหลักสูตรทุกระดับ/ประเภทการศึกษาที่บูรณาการเรื่องของการอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อเป็นฐานของการพัฒนาประเทศ และให้นำประเทศเข้าสู่สังคม-เศรษฐกิจฐานความรู้

๒. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ/ประเภทให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน อนุรักษ์ และพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาอย่างต่อเนื่อง

๓. ส่งเสริม สนับสนุนองค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก

▪ กระทรวงศึกษาธิการ

- สทศ. สป.ศธ. สพฐ. สอศ. สกอ. สถาบันพัฒนาครูฯ (สคปศ.)

หน่วยงานร่วม

- กระทรวงพาณิชย์
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา
- กระทรวงอุตสาหกรรม
- กระทรวงเทคโนโลยีฯ
- กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)
- ศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ
- สื่อมวลชนทุกระดับ/ ประเภท

ฯลฯ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๕ ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา ปรับจากชื่อเดิมจาก ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เป็น ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานร่วม เพิ่ม องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนทุกระดับ/ ประเภท

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๖ ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นครูดี ครูเก่ง และครูคุณธรรม ปรับจากชื่อเดิมจาก ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็น ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้ เป็นครูดี ครูเก่ง และครูคุณธรรม

เป้าหมาย มี ๓ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๑ (ข้อ ๑ เดิมเปลี่ยนเป็นข้อ ๒)

๑. สถาบันผลิตครูได้รับการพัฒนาและฟื้นฟูให้มีศักยภาพในการผลิตครูที่ เข้มข้นอย่างน้อยภูมิภาคละ ๑ แห่ง

มาตรการ มี ๗ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๑ และ ๓ (ข้อ ๒ เดิมเปลี่ยนเป็นข้อ ๒)

๑. เร่งรัดพัฒนา พื้นฟูและยกระดับสถาบันผลิตครูให้มีความสามารถ ศักยภาพที่เข้มข้นในการผลิตและพัฒนาครูอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพทั้งในส่วนกลาง และภูมิภาค

๒. ผลิตและพัฒนาครูและมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพในฐานะที่เป็น วิชาชีพชั้นสูง

๓. เร่งรัดพัฒนาครูที่สอนไม่ตรงวุฒิและสาขาวิชาที่สอนให้มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับสาขาวิชาที่สอน รวมทั้งจัดระบบการพัฒนาครูโรงเรียนขนาดเล็ก ในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการนิเทศ อบรมครูภายใน สถานศึกษา โดยมีสถาบันผลิตครูในท้องถิ่นเป็นแม่ข่ายและพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา แนะนำอย่าง ต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๗ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมการดำรงชีวิต ปรับจากชื่อเดิมจาก พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมประชาธิปไตย เป็น พัฒนา คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมการดำรงชีวิต

เป้าหมาย มี ๒ ข้อ โดยเพิ่มข้อ ๒

๒. ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับความรู้และการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติตนตามจรรยาบรรณ วิชาชีพ

มาตรการ เพิ่มข้อความข้อ ๒. จัดกระบวนการเรียนการสอน.....รักษาภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมของความเป็นไทยไว้ในหลักสูตรหรือรายวิชา เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๘ พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ไม่มีการแก้ไข

ยุทธศาสตร์ที่ ๑๙ พัฒนากฎหมายการศึกษา

มาตรการ เพิ่มข้อความข้อ ๒. พัฒนาและปรับปรุง.....ให้สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม.....

การนำกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ

๑) องค์กรหลัก/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในแต่ละระดับและ ประเภท

๒) สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการในแต่ละปี

๓) จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงาน/โครงการตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเหมาะสมเพียงพอ

๔) ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา

๕) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา

๖) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจประสานการนำแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

๗) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอเสนอต่อที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบนำเสนอ (ร่าง) กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๙) ต่อคณะรัฐมนตรี

(รายละเอียดแสดงในเอกสารประกอบการประชุมวาระที่ ๓)

การพิจารณา

ประธาน ให้ความเห็นว่า เนื่องจากที่ประชุมสภาการศึกษาได้มีการพิจารณาเรื่องกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ ไปครั้งหนึ่งแล้ว ประกอบกับเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องเร่งด่วน ดังนั้นควรเร่งรัดเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีก่อนพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้งมีผลบังคับใช้ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้งมีผลบังคับใช้ รัฐบาลไม่ควรจะพิจารณาตัดสินใจเชิงนโยบายเรื่องใหม่ที่จะมีผลผูกพันทางงบประมาณต่อไป

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีความเห็นว่า จากเอกสารยุทธศาสตร์ที่ ๑๗ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ควรเพิ่มเรื่อง “สิ่งแวดล้อม” ไว้ด้วย

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นว่า จากเอกสารที่ระบุว่า มีการขาดแคลนครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในภาคใต้ แต่ข้อเท็จจริงแล้วจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีบุคลากรเพียงพอและเรื่องการขาดแคลนครูเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขในภาพรวมทั้งประเทศ

นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา ขอแก้ไขเอกสารวิสัยทัศน์ ที่ระบุว่า “...ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง...” เป็น “...มีการศึกษาอย่างทั่วถึง... และเพิ่มเติมข้อความ “และ

เรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนรู้กันเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมได้ จนติดนิสัยใฝ่เรียนรู้ไปตลอดชีวิต” ต่อจากข้อความ “...มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง” รวมทั้งได้ทำหรือเรื่อง ความรู้ ความสามารถด้านภาษาว่าควรจะระบุ ว่า “อย่างน้อย ๒ ภาษาคือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ” ไว้หรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้ประธานได้ให้ความเห็นว่า ภาษาเป็นสมรรถนะสากล ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศ แต่อย่างน้อยที่สุดควรมีความรู้ความสามารถ ๒ ภาษา คือ ภาษาประจำชาติและภาษาต่างประเทศที่จะต้องติดต่อสื่อสารกับทั่วโลกอีก ๑ ภาษา

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นหลักคิด ดังนี้ ๑) ควรจัดหมวดหมู่มาตรการในยุทธศาสตร์ว่าข้อใดเป็นมาตรการรวมและข้อใดเป็นมาตรการเฉพาะเจาะจง ๒) ให้จัดลำดับความสำคัญของแต่ละยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุน ๓) ควรมีการระบุหน่วยงานรับผิดชอบหรือเจ้าภาพให้ชัดเจน ๔) กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์ที่สามารถประเมินผลได้จริง ๕) การประเมินผล ต้องประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ การประเมินผลผลิต (output) และการประเมินผลจากความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยวิเคราะห์ผลกระทบ (impact) ว่าโครงการต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จนั้นเกี่ยวข้องกับใคร อย่างไร นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในบางประเด็น ดังนี้ ๑) การผนวกการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒) การพัฒนาอาชีวศึกษา โดยเพิ่มมาตรการด้านคุณภาพและสร้างภาพลักษณ์เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้เรียนสนใจเรียนสายนี้มากขึ้น ๓) การพัฒนาระบบบริหารองค์ความรู้ด้านการศึกษา ๔) ระบบเฝ้าระวังการผลิตกำลังคนให้ตรงตามความต้องการของตลาดและแนวโน้มในอนาคต ๕) ระบบควบคุมคุณภาพหลักสูตร bilingual และ trilingual ๖) การวางรากฐานการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก (World Class University) ๗) การอุดหนุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างเป็นธรรม และ ๘) การเปิดเสรีทางการศึกษา

รองศาสตราจารย์ชนะ กสิภรณ์ เสนอว่า จากเอกสารยุทธศาสตร์การพัฒนาอาชีวศึกษา มาตรการที่ ๑ ที่ระบุว่า “ส่งเสริมการเรียนอาชีวศึกษา...” ขอเพิ่มเติมว่า “ส่งเสริมภาพลักษณ์การเรียนอาชีวศึกษา...” และขอเพิ่มมาตรการเรื่องการสนับสนุนส่งเสริมระบบแนะแนวให้เชื่อมโยงกับการปลูกฝังค่านิยมในการทำงาน และการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ อีก ๑ ข้อ

นายวินัย สมะอุณ มีความเห็นดังนี้ ๑) วิสัยทัศน์ ที่ระบุว่า “...มีความรู้ ความสามารถด้านภาษา...” แต่ภาษาที่ใช้ในประเทศไทยมีจำนวนมาก ดังนั้น ควรเขียนในลักษณะการรักษาทุกภาษาที่มีอยู่ในประเทศ ส่วนเรื่องศาสนา ซึ่งมีความสำคัญมากได้เขียนเชื่อมโยงไว้

แล้วอย่างชัดเจนระหว่างการรักษาประเทศชาติและการรักษาอัตลักษณ์ของศาสนา ซึ่งจะนำไปสู่ความสมานฉันท์อย่างแน่นอและตลอดไป และ๒) เรื่องการประเมินผล ควรเน้นการประเมินข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในชุมชน

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ เสนอว่า ในการจัดทำแผนปฏิบัติการควรเขียนให้ครอบคลุมและชัดเจนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และมาตรการที่กรมการสภาการศึกษาชุดนี้ ได้ให้ความคิดเห็นไว้ เช่น เรื่องการพัฒนาการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรเขียนแผนปฏิบัติ เช่น ให้ขึ้นเงินเดือนครูสอนวิทยาศาสตร์ หรือกรณีขึ้นเงินเดือนครูไม่ได้ ควรพิจารณาว่าจะให้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) รับผิดชอบจัดจ้างครูวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจมีความคล่องตัวมากกว่าหน่วยงานของรัฐ

นายสุวัฒน์ เงินจำ มีความเห็น ดังนี้ ๑) ควรจัดกลุ่มสาระเรื่องเดียวกันให้ปรากฏในทีเดียวกัน เช่น เรื่องวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย เรื่องการศึกษาเอกชน ซึ่งปรากฏอยู่หลายที่ในเอกสารและควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ๒) ควรกำหนดมาตรการรองรับครูเกษียณอายุก่อนกำหนดเช่น การถ่ายเทความรู้ของครูที่มีประสบการณ์ไว้ให้ยังคงอยู่สำหรับคนรุ่นใหม่ และควรนำเรื่องวิธีการจัดการความรู้มาใช้ประโยชน์ ๓) เรื่องการศึกษานอกระบบ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ต้องมีการเชื่อมโยงกับสถาบันต่าง ๆ ในสังคมให้มากขึ้น เช่น วัดและศาสนสถานอื่น ๆ โดยการวางแผนยุทธศาสตร์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ขึ้นได้

เลขาธิการคุรุสภา เสนอว่า จากเอกสารยุทธศาสตร์ที่ ๑๖ ผลิตและพัฒนาครู ณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คำว่า “ครู” ควรสื่อความให้เข้าใจตรงกันว่าหมายถึง “ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา” เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา” ด้วย

นางมลิวัดย์ ธรรมแสง เสนอว่า จากเอกสารยุทธศาสตร์ที่ ๑๑ มาตรการที่ ๒ จัดให้มีกองทุนการศึกษาสำหรับเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส ขอเพิ่มเติมคำว่า “เด็กพิการ” ไว้ด้วย

นายมานะ สุดสงวน เสนอว่า จากเอกสารหน้า ๑๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการอุดมศึกษา ควรเพิ่มมาตรการเรื่องการผลิตครูรูปแบบใหม่ โดยรัฐบาลให้ทุนปีละ ๘๐๐-๑,๐๐๐ คน เพื่อเลือกคนดี คนเก่ง เข้าสู่ระบบการศึกษาไทย

ศาสตราจารย์วิรุณ ตั้งเจริญ เสนอว่า จากเอกสารยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการอุดมศึกษา เป้าหมายแรก สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล เป็นแหล่งพัฒนาและบริการวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง การค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามจุดเน้นที่แตกต่างกัน ควรให้ประเด็น

“การวิจัย” เป็นประเด็นนำ เนื่องจาก จุดอ่อนในอุดมศึกษาขณะนี้คือ เรื่องการวิจัย และถ้าเปิดโอกาสว่า จุดเน้นแต่ละสถาบันแตกต่างกัน จะทำให้บางสถาบันไม่เน้นการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา ปิยะอัจฉริยะ เสนอว่า จากเอกสารยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ควรเพิ่มมาตรการเรื่องการส่งเสริมสถานศึกษาให้เตรียมความพร้อมและความสามารถในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

นายปรีดา รอดโพธิ์ทอง เสนอว่า จากเอกสารหลังจากคำว่า “การกีฬา” ควรเพิ่มคำว่า “นันทนาการ ว่ายน้ำ” เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ และปลูกจิตสำนึก ซึ่งกิจกรรมค่ายพักแรม ค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายกีฬา ค่ายลูกเสือ ค่ายยุวกาชาด ถือเป็นกิจกรรมนันทนาการทั้งสิ้น

นางสาวจันทร์เพ็ญ แก้วเชียงใหม่ จากเอกสารยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาปฐมวัย ควรเพิ่มมาตรการที่ ๔ คือ ส่งเสริมช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องเพื่อให้เด็กสามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเองเมื่อโตขึ้น โดยมีผู้รับผิดชอบคือ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และขอปรึกษาที่ประชุมว่า สำหรับเด็กอายุ ๓ ปี ผู้รับผิดชอบหลักควรเป็นศูนย์เด็กเล็ก กระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อย่างไร

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีความเห็น ๒ ประเด็นคือ ๑) ยังขาดยุทธศาสตร์ที่แสดงถึงความเชื่อมโยงของแต่ละระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ๒) ยุทธศาสตร์พัฒนาการอาชีวศึกษา ที่ระบุเป้าหมายว่าประชากรกลุ่มอายุ ๑๕-๑๗ ปี ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ ๗๕ โดย “สัดส่วนสายสามัญ : สายอาชีวศึกษาเท่ากับ ๕๐ : ๕๐” นั้นยังไม่เห็นมาตรการที่จะส่งเสริมเป้าหมายนี้ได้ชัดเจน

นายทองอยู่ แก้วไทรฮะ มีข้อเสนอ ดังนี้ ๑) เป้าหมายเชิงปริมาณ การศึกษานอกระบบ ควรเพิ่มคำว่า “และการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย ๒) นโยบายที่ระบุว่า “เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยเฉพาะกำลังคนระดับกลาง...” ควรระบุให้ชัดว่า การพัฒนากำลังคนระดับกลาง คือ ระดับช่างฝีมือ

ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มีข้อเสนอในเอกสาร ๒ ประเด็น คือ ๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ ส่งเสริมการจัดการศึกษาเฉพาะทาง ควรให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้รับผิดชอบเพิ่มเติม เนื่องจากกระทรวงวัฒนธรรมมีการจัดการศึกษาเฉพาะทางในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

วิทยาลัยช่างศิลป์ ๓ แห่ง และวิทยาลัยนาฏศิลป์ ๑๓ แห่ง และ๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๑๔ พัฒนาการศึกษาศึกษาเพื่อส่งเสริมระบบทรัพย์สินทางปัญญา ควรเพิ่มให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้รับผิดชอบเพิ่มเติมด้วยเช่นกัน เนื่องจากกระทรวงวัฒนธรรมมีสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติทำหน้าที่ดูแลแหล่งทรัพย์สินทางปัญญาคือภูมิปัญญาไทย และมรดกต่าง ๆ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างปรับพ.ร.บ.วัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจะปรับเป็นกรมวัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย

นายอนุชากร มาศณมาตล มีข้อเสนอ ๒ ประเด็น คือ ๑) ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาปฐมวัย ควรให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และ๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาการอาชีวศึกษา ควรเพิ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบร่วม เพราะขณะนี้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา คือ เทศบาลนคร นครปฐม เทศบาลนครหาดใหญ่

นายอมเรศ ศิลาอ่อน มีความเห็นว่า หน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานรับผิดชอบร่วมควรเริ่มดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เนื่องจาก ขณะนี้คุณภาพการศึกษามีปัญหา และควรให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการด้วย

ประธาน ขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปปรับแก้ไขเพื่อให้ (ร่าง) กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษามีความสมบูรณ์และชัดเจนมากขึ้น แต่ในรายละเอียดบางประเด็นควรนำไปไว้ในแผนปฏิบัติการ นอกจากนี้ ขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับองค์กรหลัก กระทรวงศึกษาธิการ โดยทำคู่ขนานกันไประหว่างรอนำกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาฯ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มติที่ประชุม

๑. ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบ (ร่าง) กรอบทิศทางแผนพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๒-๕๕๕๔) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๙) โดยให้นำข้อเสนอแนะของกรรมการสภาการศึกษาไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๒. ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดประชุมปฏิบัติการร่วมกับองค์กรหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการตามกรอบทิศทางฯ ดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและมาตรการที่กำหนดไว้บังเกิดผลในทางปฏิบัติโดยเร็วต่อไป

**ระเบียบวาระที่ ๔ เป็นเรื่องเพื่อทราบ : รายงานความก้าวหน้าการติดตามประเมินผล
การดำเนินงานโครงการคุณธรรมนำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ**

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา (นางอุมาพร หล่อสมฤดี) นำเสนอ
รายงานความก้าวหน้าการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการคุณธรรมนำความรู้
ของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ดังนี้

ความเป็นมา สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
ที่กำหนดให้มีการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ กลุ่มเป้าหมายของ
การดำเนินการในช่วงแรก คือ นักเรียน นิสิต นักศึกษาในสถานศึกษาจำนวน ๑๕ ล้านคน
การดำเนินงานโดย ๕ องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์
๑๔ มาตรการ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การปลูกจิตสำนึก สร้างเจตคติ ปรับ
พฤติกรรม ๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การปรับกระบวนการเรียนรู้ หาดันแบบสืบทอด
๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกันโดยเครือข่ายขยายผล บ้าน สถาบันศาสนา
สถานศึกษา ชุมชน และสื่อ และ ๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การกำกับติดตามและประเมินผล โดย
กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการยุทธศาสตร์นี้

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการคุณธรรม
นำความรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน มี
ระยะเวลาดำเนินงานทั้งสิ้น ๒ ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๙ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๑

ผลการดำเนินงาน จำแนกเป็นรายยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เรื่องการปลูกจิตสำนึก สร้างเจตคติ ปรับพฤติกรรม ผลการ
ดำเนินงานจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑) นักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑,๑๔๐,๐๐๐ คน ได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในค่ายลูกเสือ เนตรนารี
ค่ายคุณธรรม ค่ายอาสาพัฒนาและค่ายวิชาการ ซึ่งได้บูรณาการคุณธรรมพื้นฐาน ๘
ประการ เช่น เรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เกิดความรักชุมชนและสิ่งแวดล้อม กลุ่ม
ที่ ๒) นิสิต นักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน ๗,๓๔๐ คน จากสถาบันการศึกษา ๑๓๔
แห่ง ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา ค่ายวิชาการ ค่ายคุณธรรม ซึ่งเปิดโอกาสให้
นิสิต นักศึกษาได้แสดงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาและสังคม
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคให้ถูกต้อง ไม่ฟุ่มเฟือย หลีกเลียงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อ
สุขภาพ รวมทั้งเรียนรู้การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้ง ๒
กลุ่ม พบว่านักเรียน นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงจากการเข้าค่าย รู้จักการทำงานเป็นทีม
มีความพึงพอใจในโครงการ รวมทั้งตั้งใจจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากค่ายไปปฏิบัติ กลุ่มที่ ๓) ครู

คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดกิจกรรมอบรมครูทั้งหมด ๒๘ ครั้ง จำนวนครูที่เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๖,๖๑๓ คน มีเป้าหมายเพื่อสร้างเจตคติ และแรงบันดาลใจ โดยเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์

นอกจากนั้นได้มีการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมค่ายโครงการคุณธรรม นำความรู้ของหน่วยงานหลัก (spot check) ตั้งแต่เดือนเมษายน-พฤษภาคม ๒๕๕๐ ใน ๔ โครงการ ดังนี้ ๑) โครงการค่ายชุมนุมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดฯ ค่ายวชิราวุธ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ๒) โครงการค่ายบำเพ็ญประโยชน์ “เพื่อนพบเพื่อน ชวนกันทำความดี” ของโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม ๓) โครงการค่ายเรียนคุณธรรมนำชีวิตพอเพียง ปี ๒๕๕๐ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ ๔) โครงการค่ายอบรมปฐมนิเทศ คุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาใหม่ วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การปรับกระบวนการเรียนรู้ ทัศนแบบสืบทอด จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มอบให้แก่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน ๓๑,๐๐๐ โรง ในระดับอาชีวศึกษา มีการพัฒนาสื่อและคู่มือการเรียนรู้ด้านคุณธรรม โดยบูรณาการคุณธรรมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ รวมทั้งมีการพัฒนาบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ได้มีการสนับสนุนการทำวิจัยคุณธรรมนำความรู้ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในการดำเนินงานศึกษาวิจัยที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ อันนำไปสู่สังคมอุดมคติ รวมทั้งการรวบรวมผลงานวิจัยเพื่อเผยแพร่และขยายผล มีการดำเนินโครงการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในโรงเรียนและพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสถานศึกษา และการประกาศยกย่องผู้ประพฤติดี มีคุณธรรมจริยธรรมในวิถีชีวิต เพื่อเผยแพร่และขยายผลคุณธรรมจริยธรรมให้กระจายครอบคลุมในทุกพื้นที่ของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างภูมิทัศน์ทางานโดยเครือข่ายขยายผล บ้าน สถาบันศาสนา สถานศึกษา ชุมชน และสื่อ มีผลการดำเนินงานแสวงหาแกนนำ คือ ได้เครือข่ายครู บุคลากรทางการศึกษาและประชาชนจำนวน ๑,๓๐๐ คน ได้เครือข่ายแกนนำระดับสถาบันจำนวน ๑๐ เครือข่าย ได้แก่ สถาบันการศึกษา ชุมชน สถาบันครอบครัว สื่อมวลชน สถาบันปกครอง ส่วนท้องถิ่น ทหาร องค์กรเอกชน นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและภูมิปัญญาชาวบ้าน ในส่วนที่ ๒ คือการสร้างและขยายระบบเครือข่ายคุณธรรมโดยสร้างฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายด้าน

คุณธรรมร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๑๗๘ เขต นอกจากนั้นก็มีการพัฒนา ระบบป้องกัน โดยส่งเสริมพัฒนาเยาวชนแนะแนวให้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสังคม ทั้ง ในโรงเรียนและในชุมชน จำนวน ๓,๕๐๐ คน จากโรงเรียน ๖๐๐ แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งมีการจัดงานสมัชชาคุณธรรมนำความรู้ : รวมพลัง ร่วมปฏิบัติคุณภาพ นำความรู้สู่สังคมไทยระหว่างวันที่ ๑๐-๑๑ กันยายน ๒๕๕๐ ณ อาคารชาเลนเจอร์ เมืองทองธานี จ.นนทบุรี โดยได้ประกาศปณิธานในการเร่งรัดการ ปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รศ.ดร.วรการณ สามีโกเศศ) ร่วมกับผู้แทนภาคีเครือข่ายคุณธรรมในสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การกำกับติดตามและประเมินผล มีการพัฒนาตัวชี้วัดด้านคุณธรรม ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ๘ ประการ ได้แก่ ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุขภาพ สะอาด สามัคคีและมีน้ำใจ หน่วยงานหลักทั้ง ๕ องค์กรของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ ดำเนินการติดตามและประเมินผลในส่วนขององค์กรที่รับผิดชอบ สำหรับการติดตาม ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในภาพรวม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการ สืบหาความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ปกครอง จำนวน ๓,๐๔๔ คน โดยดำเนินการร่วมกับสวนดุสิตโพล ผลการสำรวจสรุปได้ว่า

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๕๔ เคยรับรู้โครงการรณรงค์เสริมสร้างคุณธรรม และคุณธรรมที่ เยาวชนไทยควรมี เรียงตามลำดับคือ ซื่อสัตย์ มีวินัย ขยันมีน้ำใจ สามัคคี ประหยัด สุขภาพ และสะอาด คุณธรรมที่ตนเองคิดว่ามีน้อยที่สุด คือ ความประหยัด แนวทางเสริมสร้าง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเยาวชน ควรเริ่มจากครอบครัว รวมทั้งเสนอให้มีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น กิจกรรมค่ายคุณธรรม เป็นต้น นอกจากนั้นยังได้ร่วมกับคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประเมินเจตคติและ พฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๕,๐๐๐ คน จาก ๕ ภูมิภาค และรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมคุณธรรมที่เกี่ยวข้องของ โรงเรียนจากครูผู้รับผิดชอบ โดยเก็บข้อมูล ๒ ครั้ง คือ เดือนสิงหาคม-กันยายน ๒๕๕๐ และ เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จากนั้นประมวลผล วิเคราะห์ และจัดทำรายงานใน ภาพรวมต่อไป

ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินโครงการ คือ ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับ ทั้งนี้ เนื่องจากผลการดำเนินงานของหน่วยงานหลักที่มีสถานศึกษาในสังกัดที่มีจำนวนมาก ต้อง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนิน โครงการ เนื่องจากโครงการยังไม่สิ้นสุด ทำให้ขาดข้อมูลในเรื่องของงบประมาณ

นอกจากนี้ กรรมการและเลขานุการ (เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.อรรุณ จันทวานิช) ได้รายงานเพิ่มเติมว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินงานติดตามและประเมินผลโครงการคุณธรรมนำความรู้โดยแยกการติดตามออกจากการประเมินผล โดยใน ส่วนของการติดตามได้ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา และข้อมูล ที่ปรากฏในเอกสารรายงานยังไม่ใช่ข้อมูล ณ ปัจจุบัน เนื่องจากไม่สามารถเพิ่มเติมข้อมูลที่ ได้รับจากองค์กรหลักได้ทัน เช่น สพฐ. ซึ่งได้จัดทำข้อมูลอย่างละเอียดสมบูรณ์มากส่งให้ สกศ. ซึ่งสกศ.จะนำไปเพิ่มเติมในเอกสารให้ครบถ้วนและจะนำเสนอให้ทราบในระยะต่อไป

ส่วนการประเมินผล ได้มีการประเมินคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ โดยจัดทำตัวชี้วัด พฤติกรรมด้านคุณธรรม นักเรียน นิสิต นักศึกษา ครู และมีการกำหนดตัวชี้วัดให้ครอบคลุม ใน ๒ มิติ คือมิติที่เป็นตัวชี้วัดพฤติกรรมคุณธรรมทั้งต่อตนเองและต่อสังคม รวมทั้งมีการ สสำรวจคุณธรรมโดยใช้โพล ซึ่งจะดำเนินการ ๓ ครั้ง ครั้งแรกได้นำเสนอเพื่อทราบแล้วเมื่อ เดือนกรกฎาคม ครั้งที่สองดำเนินการในเดือนกันยายน และครั้งที่สามจะดำเนินการในเดือน พฤศจิกายน นอกจากนี้ ได้มีการสำรวจสถานการณ์ด้านคุณธรรมของเด็กและเยาวชน (moral watch) เพิ่มเติม มีการประเมินผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือทดสอบหรือวัดผู้เรียนทั้งระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ส่วนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ไม่สามารถวัด ได้โดยตรง เนื่องจากต้องดูพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นสิ่งที่จะดำเนินการต่อคือ การ ประเมินในเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อดูว่าพฤติกรรมนั้นเป็น พฤติกรรมที่มีอยู่ในตน เป็นวัฒนธรรมของตนเองและเป็นวัฒนธรรมองค์กรมากน้อยเพียงใด โดยจะนำรายงานความก้าวหน้าของกระบวนการดำเนินงานต่อเนื่องมาเสนอเพื่อที่ประชุม ทราบได้ใน ๒-๓ เดือนข้างหน้า

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ ๔)

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นางจรรยาพร ธรณินทร์) กล่าวแสดงความชื่นชมสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้ดำเนินโครงการคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งนับเป็นพลังขับเคลื่อนที่ สำคัญ และเสนอขอเพิ่มยุทธศาสตร์ที่ ๕ เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูพฤติกรรมเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ให้กลับสู่สังคม และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในปัจจุบัน โดยเฉพาะเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นและตกเป็นข่าวในขณะนี้ ซึ่งเกิดผลกระทบต่อ สังคมอย่างรุนแรง และมีความเห็นว่าอาจจะต้องมีการจัดประชุม (focus group) เพื่อระดม ความคิดเห็นและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและอาจจะต้องมีการวิเคราะห์ถึง สาเหตุต่างๆ เพื่อเป็นกรณีศึกษา และป้องกันไม่ให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอยขึ้นบ่อยๆ

ประธานชี้แจงว่า มาตรการการแก้ปัญหาเรื่องความรุนแรงอันเกิดจากการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชน จะมีการนำเสนอเพื่อพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กเยาวชนในสถานศึกษาในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยขณะนี้มีความรุนแรงที่เกิดจากการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนปรากฏขึ้นถี่มาก เช่น กรณีที่เด็กผู้หญิงตีกันด้วยวิธีการที่รุนแรงที่เกิดขึ้นที่จังหวัดลำพูน เป็นกรณีตัวอย่างที่ทำให้รู้สึกสะเทือนใจมาก และมีความเห็นว่าพฤติกรรมความรุนแรงของเยาวชนที่แสดงออกในรูปแบบต่างๆ นั้น เดิมไม่ได้กำหนดไว้ภายใต้โครงการคุณธรรมนำความรู้ นิยามของคุณธรรมนำความรู้ที่กำหนดไว้แต่เดิมจะประกอบด้วยเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำนึกดี สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย แต่ขณะนี้ปรากฏว่าพฤติกรรมเยาวชนที่เสี่ยงในหลายๆ ลักษณะ โดยเฉพาะพฤติกรรมความรุนแรง กลายเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยขณะนี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชน จึงได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เช่น นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง “โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก” (พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๙) ขึ้น โดยได้กำหนดผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน

พระเทพปริยัติวิมล ได้เสนอหลักทฤษฎีหรือหลักวิธีการของเก้าอี้ ๔ ขา ประกอบด้วย ๑)ครอบครัว ๒)รัฐบาลหรือหน่วยราชการ ๓) ครูหรือสถานศึกษา ๔) ศาสนาหรือพระสงฆ์ โดยถ้ากระทรวงศึกษาธิการนำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการจัดการศึกษาหรือการแก้ปัญหาเยาวชนก็จะได้รับประโยชน์ด้วยความปลอดภัย วิธีการของการรับผิดชอบร่วมกัน ลักษณะเหมือนกับการวิ่งผลัด ๔ คูณ ๑๐๐ เมตร ซึ่งถ้าหากผู้วิ่งทั้ง ๔ คนวิ่งไม่สัมพันธ์กัน ก็จะไม่สามารถวิ่งให้ถึงเส้นชัยได้ เช่นเดียวกันหากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินงานก็จะทำให้สามารถบรรลุถึงเจตนารมณ์ได้ เพราะปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นขณะนี้ คือ การโยนความรับผิดชอบระหว่างครอบครัว ราชการ ครู และศาสนา โดยขณะนี้มหาวิทยาลัยสงฆ์ได้นำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ประกอบการดำเนินงานในปัจจุบันด้วย

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายมังกร หริวัณษ์) ให้ข้อมูลเห็นเพิ่มเติมว่า ขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งมีนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบและฝึกสอนวิชาชีพจำนวน ๑ ล้านคน ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาที่พึงประสงค์ สู่ตลาดแรงงานด้านช่างอุตสาหกรรม พบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษามีคุณลักษณะไม่เพียงพอตามที่ตลาดแรงงานด้านช่างอุตสาหกรรมต้องการ จึงได้จัดทำคู่มือการเปลี่ยนพฤติกรรมนักศึกษาให้มีลักษณะตรงตามความต้องการ

ของตลาดแรงงานเป็นเอกสารชื่อ “ครูสร้างคนดี” ซึ่งไม่ใช่คู่มือเพื่อการเรียนรู้เท่านั้น แต่เป็นคู่มือที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีแนวคิดว่าการสร้างคนให้เป็นคนดี โดยเพียงแต่อบรมสั่งสอนอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องใช้กิจกรรมหลายๆ อย่างเข้าไปช่วย ซึ่งขณะนี้ได้ทำการทดลองในสถาบันอาชีวศึกษาประมาณ ๑๐๐ แห่งแล้ว มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ ๑ แสนคน โดยใช้คู่มือการดำเนินงานที่เป็นทั้งเอกสาร หลักฐาน วิดีโอ วีซีดีที่จะให้สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ได้ดำเนินงานมาแล้ว ๓-๔ เดือน และจะส่งผลการดำเนินงานดังกล่าวให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเพิ่มเติมในเอกสารรายงานให้สมบูรณ์ต่อไป

ศาสตราจารย์วิรุณ ตั้งเจริญ เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ๒ ประการ ดังนี้

๑) ปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากการทะเลาะวิวาทของเยาวชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นเรื่องน่าสะเทือนใจมาก และอายุของเยาวชนที่ก่อเหตุความรุนแรงในปัจจุบันลดลงไปสู่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น และมีความเห็นว่าควรกำหนดเรื่องการรักษสันติหรือสันติธรรมไว้ในยุทธศาสตร์การดำเนินงานเรื่องคุณธรรมในอนาคตด้วย

๒) ควรกำหนดให้มีการดำเนินงานเรื่องคุณธรรมไว้ในการศึกษาระดับ อุดมศึกษาด้วย เพราะการดำเนินงานเรื่องคุณธรรมในปัจจุบันส่วนมากเน้นเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น

ประธานชี้แจงเพิ่มเติมว่า การดำเนินงานเรื่องคุณธรรมนำความรู้ ได้กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ห้าองค์หลักของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง ๕ องค์การดำเนินงานร่วมกัน โดยมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้ประสานงานกลาง ซึ่งในความเป็นจริงการดำเนินงานเรื่องคุณธรรม นับว่ามีความสำคัญในทุกระดับการศึกษา และต้องมีดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจริงจังทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานส่วนใหญ่มักมาจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น จึงไปปรากฏในการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวว่า นโยบายข้อ ๑ เรื่องคุณธรรมนำความรู้ เศรษฐกิจพอเพียง สมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย เป็นนโยบายที่มีการดำเนินการร่วมกันมากที่สุด แต่มีหลายคนเข้าใจผิดว่ากระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีองค์หลัก ๕ แห่ง และแต่ละองค์การต่างดำเนินงานแยกส่วนกัน ซึ่งที่จริงโครงการนี้ดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้น มีการประชุมและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกัน มีการติดตามและประเมินผลร่วมกันเป็นระยะๆ และเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นในแต่ละระยะจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยตลอด มีการดำเนินงานแยกส่วนเฉพาะการจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละองค์การหลักเท่านั้น ฉะนั้นในระยะเวลาเพียงไม่ถึงปี การดำเนินงานคุณธรรมนำความรู้ นับว่ามีผลกระทบลงไปสู่ระดับ

ผู้เรียน สถานศึกษา และผู้ปกครองมากที่สุดเรื่องหนึ่ง นายกรัฐมนตรีเองก็ให้ความสนใจกับเรื่องนี้เป็นพิเศษ โดยได้ปรารภในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่าจะนำผลการดำเนินงานเรื่องคุณธรรมนำความรู้มารายงานในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานว่า คุณธรรมเข้าไปมีส่วนพัฒนาคุณภาพคนได้อย่างไร ดังนั้นเมื่อเห็นรายงานฉบับนี้ รู้สึกดีใจว่า อย่างน้อยที่สุดเป็นรายงานที่เป็นทางการฉบับแรกๆ ที่ถึงแม้จะยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากองค์กรหลักอื่นได้รายงานข้อมูลเพิ่มเติมเข้ามาจึงต้องนำข้อมูลเหล่านั้นไปปรับเพิ่มเติมในรายงานให้สมบูรณ์ และได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำเป็นเอกสารฉบับที่จะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่สู่สาธารณชนอีกชุดหนึ่งด้วยแล้ว

นอกจากนั้น ยังมีความเห็นว่า ค่านิยมเรื่องคุณธรรมพื้นฐานที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวคนนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องที่สามารถสอนกันได้ ต้องมีการปลูกฝังให้เกิดความ ยึดมั่น จนถือปฏิบัติเป็นวิถีการดำรงชีวิต กิจกรรมค่ายเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานได้ในระยะเวลาอันสั้น และทำให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นสิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญและควรเร่งดำเนินการอีกประการหนึ่งคือการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเข้าใจเรื่องการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และที่ สกศ.จัดทำโครงการให้ ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ดำเนินการอบรมครูจำนวน ๒๐,๐๐๐ กว่าคน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูได้รู้ถึงวิธีการที่จะสอนคนให้เป็นคนดี วิธีที่จะสอนคนให้เป็นคนมากกว่าวิธีที่จะสอนให้เขื่อนักวิทยาศาสตร์ หรือวิศวกร ดังนั้น การใช้วิธีการส่งเสริมโดยใช้กิจกรรมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยนำคุณธรรมไปเป็นฐานของกิจกรรม จึงเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งอาจจะไม่สามารถเห็นผลได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว อาจจะต้องใช้เวลานานถึง ๓ ปี ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี ก็ได้

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา) มีความเห็นว่ากิจกรรมหลายกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้ ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ดี และมีประโยชน์ ซึ่งควรจะมีการดำเนินการอย่างครบวงจร เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ และในบรรดากิจกรรมค่ายทั้งหมดที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการในปีนี้ เห็นว่าค่ายที่ดีที่สุดคือค่ายเยาวชนทำดีถวายเป็นหลวง เพราะหลังจากเด็กได้เข้าค่ายแล้ว ทำให้เด็กได้มีโอกาสคิดถึงโครงการที่จะทำ เช่น เด็กได้ร่วมกันรักษาโรคเรื้อนในวัด เด็กได้ช่วยกันดูแลถึงวิธีการกินอาหารให้ดีขึ้น ซึ่งนับเป็นโครงการที่ครบวงจร โดยเฉพาะที่จังหวัดนครปฐม หลังจากที่ทำโครงการแล้ว ได้มีการไปทำความตกลงร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กำแพงแสน ใช้วิธีการคัดเลือกเด็กที่ทำความดี โดยพิจารณาว่าเด็กเหล่านี้มีผลงานทางด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการต่อต้านยาเสพติด จำนวน ๘๐ คน

ซึ่งปรากฏว่าเด็ก ๘๐ คนที่เข้าไปในระบบนี้ มีผลการเรียนดีทั้งหมด จนกลายเป็นผู้นำในกลุ่มต่าง ๆ และขณะนี้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ขยายการดำเนินงานไปถึงสถานศึกษาในภาคตะวันตกทั้งหมด โดยขณะนี้รวมเป็น ๓๐๔ คน นับว่าเป็นการดำเนินงานที่ครบวงจรที่ควรให้การสนับสนุน และเสนอว่าการจัดทำรายงานให้มีความสมบูรณ์ควรมีการสำรวจสถิติจากหน่วยงานอื่นๆ ประกอบด้วย ตัวอย่างเช่น ในหนังสือของสถาบันประชากรของมหาวิทยาลัยมหิดล มีรายงานของกรมสุขภาพจิตพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนและครอบครัวที่อยู่ในสภาวะรักพอดีเพียงร้อยละ ๓๑.๖ แต่ส่วนใหญ่อยู่ในสภาวะพร่องรักร้อยละ ๓๑ ห่วงเกินร้อยละ ๒๓ และห่างเหินร้อยละ ๑๓ ดังนั้น จึงสนับสนุนที่จะนำหลักการหรือทฤษฎีแก้อี ๔ ขา ที่พระเทพปริยัติวิมลเสนอไว้มาใช้

นอกจากนี้ ยังมีสถิติอื่นที่คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้ เช่น จากการสำรวจพบว่าเยาวชนในวัยเรียนเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือธรรมะ และหนังสือสวดมนต์มากกว่าประชากรกลุ่มอายุอื่น และประชากรวัยผู้ใหญ่มีอัตราการอ่านหนังสือธรรมะและฟังเทศน์ น้อยกว่ากลุ่มเยาวชนมาก ซึ่งควรจะได้มีการนำเสนอตัวเลขเหล่านี้สู่สาธารณชนด้วย

นายอมเรศ ศิลาอ่อน ได้เสนอให้จัดทำโครงการนำร่องเพื่อเป็นตัวอย่างที่จะให้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเข้าถึงเด็กได้ง่าย โดยการใช้สื่อที่เป็นที่นิยมในขณะนี้ คือ เกมอิเล็กทรอนิกส์ (electronic game) โดยสร้างเกมส์ให้มีลักษณะสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดความสามัคคี มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีน้ำใจ มีความซื่อสัตย์ และมีความอดทน เพราะธรรมชาติของเด็กส่วนมากมักจะเล่นเกมส์ตั้งแต่อายุ ๔ ขวบจนถึงประมาณ ๑๔-๑๕ ปี หลังจากนั้นจะเล่นเกมส์อินเทอร์เน็ตซึ่งจะมีช่องทางสำหรับการสนทนา (chat room) จึงต้องหาวิธีการที่จะสร้างช่องทางการสนทนาให้มีเรื่องราวเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมให้มากกว่าคือพยายามใช้อินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์ เพราะในอนาคตเด็กรุ่นต่อไปจะมีชีวิตเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ถ้ารู้วิธีการที่จะใช้อินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์ ก็จะสามารถนำคุณธรรมและจริยธรรมเข้าถึงตัวเด็กโดยตรงได้ตั้งแต่อายุ ๔-๕ ขวบ การแก้ไขปัญหาเรื่องเด็กไม่มีคุณธรรมจริยธรรมก็จะลดน้อยลง

นายอำพล จินดาวัฒนะ มีความเห็นว่าการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม ต้องมีความต่อเนื่องและอยู่ในวิถีชีวิตจริง จึงจะทำให้เกิดความยั่งยืน ไม่ใช่อยู่แค่การเข้าค่าย หรือในการเรียนการสอน ควรจะมีการนำคุณธรรม จริยธรรม ไปบูรณาการกับทุกเรื่อง

นอกจากนี้ ยังเห็นว่ากิจกรรมจิตอาสาไม่ได้อยู่แค่ในระบบการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ควรอยู่ในทุกมิติของความเป็นจริงแห่งชีวิต และได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การดำเนินงานของรัฐบาลชุดปัจจุบันที่ผ่านมา ๑ ปี ในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขได้มีการส่งเสริม

นโยบายจิตอาสาในโรงพยาบาล และมีความเห็นว่าควรบูรณาการ บ้าน วัด โรงเรียน ผนวก เข้าไปในโรงพยาบาลด้วย และถ้าต้องการจะผนวกเรื่องเกี่ยวกับโรงพักเข้าไป เพื่อให้นักเรียน ได้เข้าไปร่วมทำกิจกรรมก็สามารถทำได้ เพราะปรากฏว่าขณะนี้มึนักเรียนจำนวนมากเข้าไป ทำกิจกรรมในโรงพยาบาล เช่น ดูแลคนไข้ เสริ์ฟอาหาร เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เด็กเกิด พฤติกรรมที่ต่อเนื่อง ไม่ได้อยู่เฉพาะในค่ายของโรงเรียนเท่านั้น การที่สถานศึกษาและครูไป ผนวกกำลังกับโรงพยาบาล เพื่อฝึกนักเรียนให้เป็นอาสาสมัคร และโรงพยาบาลเองก็มีความ ต้องการให้เด็กเหล่านี้มีโอกาสมาสัมผัสกับคนไข้ และเรียนรู้การทำงานเพื่อผู้อื่น ซึ่งถ้า สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ ก็อาจจะเป็นมอบเป็นนโยบายให้ ๒-๓ กระทรวงดำเนินการ ร่วมกันได้

ประธานชี้แจงว่า ได้นำเรื่องค่ายอาสาพัฒนา ซึ่งแต่เดิมคือค่ายอาสาสมัคร เข้ามาเป็นกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา มานานประมาณ ๕๐ ปีแล้วและพิสูจน์ได้ชัดเจนว่าการ ที่นิสิตนักศึกษาอาสาไปทำงานให้สังคมกับประชาชนในพื้นที่ต่างๆ เป็นกระบวนการของการ พัฒนานิสิตนักศึกษา กิจกรรมค่ายเป็นกิจกรรมในการพัฒนาเยาวชน โดยค่ายอาสาพัฒนา เหมาะสำหรับนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และมีการออกไปทำกิจกรรม เช่นสร้าง โรงเรียน ทำถนน ขุดบ่อน้ำ ส่วนกิจกรรมค่ายเป็นกิจกรรมการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาตนเอง คือใช้กิจกรรมค่ายไปพัฒนาตัวเองเพื่อให้พร้อมที่จะไปปรับใช้คนอื่น และกิจกรรมค่ายระดับ ใหนก็ต้องดำเนินการให้ครบวงจร แต่ที่พยายามจำแนกค่ายออกเป็นหลายลักษณะ หลาย วัตถุประสงค์ เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ มีความเห็นว่าในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาพบว่า กระทรวงศึกษาธิการมีความจำกัดเรื่องการพัฒนาคุณธรรมในระบบโรงเรียนโดยไม่สามารถ เชื่อมโยงและก้าวทันกับการเรียนรู้ทางสังคมได้ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของ เด็กเป็นไปอย่างรวดเร็ว และปัจจุบันการเรียนรู้จากสังคมสิ่งแวดล้อมมีมาก เห็นว่าการ พัฒนาคุณธรรมโดยใช้ระบบการศึกษา ไม่สามารถทำให้เกิดความสำเร็จได้ภายในเวลา อันรวดเร็วตามความต้องการของคนในสังคม ถ้าไม่มีการพัฒนาเครือข่ายทางวัฒนธรรม ศาสนา องค์กรเอกชนและประชาสังคมในท้องถิ่น ดังนั้นจึงเห็นว่าหลักการสำคัญคือ การ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ต้องเปิดกว้างออกไปสู่กระบวนการพัฒนาคุณธรรมที่ยึด ยุทธศาสตร์การสร้างภาคีเครือข่ายให้มากที่สุด และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ในสังคมให้ มากที่สุด ตัวอย่าง เช่น ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำรายการส่งเสริมนโยบาย คุณธรรมนำความรู้ ในรายการคุณพระช่วย นับเป็นการให้การเรียนรู้แก่สังคมอย่างเป็น รูปธรรม หรือการใช้ chat room หรือการทำเกมส์ในอินเทอร์เน็ต ซึ่งนับเป็นกระบวนการ

เรียนรู้ทางสังคม ที่จะสามารถพัฒนาไปได้มากกว่าการส่งเสริมเฉพาะการศึกษาในระบบโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่ควรจำกัดกรอบวาระแห่งชาติไว้เพียงในระบบการศึกษาเท่านั้น

ประธานชี้แจงว่า เจตนารมณ์ของรัฐบาล คือการเสริมสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย หน่วยงานและกระทรวงที่มีบทบาทเกี่ยวข้องต้องเข้ามาร่วมเป็นเครือข่าย กระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายมาเฉพาะเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษา ไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลมีเป้าหมายเสริมสร้างคุณธรรมเฉพาะในระบบการศึกษาเท่านั้น แต่มีการดำเนินงานร่วมกับหลายกระทรวง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข โดยกระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลัก แต่ประเทศไทยไม่เชี่ยวชาญในการทำงานลักษณะเป็นเครือข่ายข้ามกระทรวง ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือใช้การประชุมคณะรัฐมนตรีฝ่ายสังคมซึ่งมีการประชุมทุกสัปดาห์ เป็นเวทีที่จะกำกับติดตามการดำเนินงานร่วมกัน ผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมา นายกรัฐมนตรีเคยปรารภว่ากระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนที่สุด คือ สามารถระบุจำนวนและกิจกรรมได้ และมีการรายงานผลการดำเนินงานให้สาธารณชนรับทราบเป็นระยะๆ แต่โดยภาพรวมของรัฐบาลแล้ว นายกรัฐมนตรีให้ความสนใจเรื่องนี้ในมิติที่กว้างมาก

นางมลิวลัย ธรรมแสง นำเสนอข้อมูลตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการสร้างจิตอาสาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ในกรณีของโรงเรียนเศรษฐเสถียร ซึ่งเป็นโรงเรียนสอนคนหูหนวก และมีอาสาสมัครจากโรงเรียนมาแตร์เดอีมาช่วยสอนเป็นเวลา ๕๐ ปีแล้ว โดยเมื่อไม่นานมานี้ สมเด็จพระเทพฯ ได้เสด็จมาที่ร.เศรษฐเสถียร ได้พบกับเด็กนักเรียนในชั้นมัธยมปีที่ ๓-๔ ของโรงเรียนมาแตร์เดอี สมเด็จพระเทพฯ จึงรับสั่งให้โรงเรียนจิตรลดาดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกันนี้ด้วย โดยให้ใช้ช่วงเวลาที่เด็กผู้ชายไปเรียนฝึกทหารรักษาดินแดน และเด็กผู้หญิงว่างก็ให้ไปเป็นอาสาสมัครตามโรงเรียนที่มีเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ซึ่งสามารถที่จะดำเนินการได้เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติจริง นอกจากนั้น จะพบว่ายังมีโรงเรียนอื่นๆ ที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน เช่น โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้กับโรงเรียนเด็กพิการ เช่น โรงเรียนพญาไท เป็นต้น

ผู้ช่วยเลขาธิการฯ (รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สิริพร บุญญานันต์) กล่าวเสริมเรื่องการบูรณาการข้ามกระทรวงว่าตอนที่ยังมว.ศธ.เป็นประธานคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีฝ่ายสังคมนั้น ได้มีการยกเรื่องคุณธรรมนำความรู้สู่สังคมไทยขึ้นมา และได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานกลางที่บูรณาการการทำงานข้ามกระทรวง จึงได้ร่วมกันจัดทำแผนบูรณาการข้ามกระทรวง โดยยึดตามยุทธศาสตร์ของ

กระทรวงศึกษาธิการ และมีกระทรวงอื่นๆ ร่วมดำเนินงานด้วย ๖-๗ กระทรวง ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำเสนอภาพรวมกลับเข้าไปในคณะกรรมการกลั่นกรองฯ แล้ว และจะดำเนินการติดตามประเมินผลตามแนวทางดังกล่าวเพื่อให้เห็นภาพรวมต่อไป

ประธานสรุปว่า ตัวอย่างของเรื่องจิตอาสาที่เป็นความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก คือ การจัดกีฬามหาวิทยาลัยโลก ที่มีนิสิตนักศึกษาอาสาสมัครเป็นฝ่ายต้อนรับและประสานงานกับนักกีฬาและเจ้าหน้าที่ จำนวนหมื่นกว่าคนที่มาจาก ๑๕๒ ประเทศ โดยมีนิสิตนักศึกษาอาสาสมัครมาเกือบ ๒ หมื่นคน ซึ่งเกินกว่าจำนวนที่ต้องการมาก ได้รับคำชมเชยต่างประเทศมาก และกลายเป็นจุดแข็งอย่างมากของงานกีฬาวิทยาลัยโลก เพราะแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจ และความพร้อมที่จะเป็นอาสาสมัคร นายกรัฐมนตรีก็พอใจ และเสนอว่าควรมีอาสาสมัครในการรณรงค์การเลือกตั้งเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยใช้เครือข่ายจิตอาสาเดิมที่มีอยู่แล้ว หรืออาจจะมีการสมัครเพิ่มเติม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดจิตอาสาในสังคมมากขึ้น

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ เสนอให้มีการวัดและประเมินผลการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้เกิดเกิดคุณธรรม และเห็นว่าเพื่อให้การดำเนินงานจิตอาสาเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจน จำเป็นต้องมีวิธีวัดประเมินผล (Appraisal System) โดยกำหนดให้เป็นคุณสมบัติสำคัญในการสอบหรือเลื่อนชั้นเพื่อศึกษาต่อในระดับต่างๆ ไม่ใช่แค่ยกย่องในใบประกาศเกียรติคุณ อาจกำหนดให้เป็นคะแนนที่วัดได้ เช่น จำนวนชั่วโมงที่ทำจิตอาสาในกิจกรรมที่มีลักษณะตรงตามเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับได้ และวัดเป็นจำนวนชั่วโมงตลอดช่วง เช่น จำนวนชั่วโมงในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยอาจจะวัดให้เป็นคะแนนซึ่งอาจจะมีคะแนนมากกว่าวิชา ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจ และพ่อแม่ก็จะมีแรงจูงใจที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทำความดี และก่อให้เกิดบรรยากาศของการตรวจสอบในลักษณะเหมือนกับเรื่องกองทุนเวลาซึ่งได้ดำเนินงานมา ๑๕ ปีแล้ว โดยการส่งเสริมให้คนใช้เวลา ๓ ชั่วโมงต่อเดือนเพื่อทำดีต่อสังคม และทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อส่งเสริมคนให้ใช้เวลากับหน่วยงานหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือโดยมีสโลแกนว่า “ทำดีได้ไม่ต้องใช้เงิน” หมายความว่าถ้าคนที่ต้องการทำความดี ก็รู้ว่าจะไปทำได้ที่ไหน ส่วนคนที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ก็รู้ว่าจะไปขอใคร จนเกิด critical mass ในเรื่องนี้ และมีความเห็นว่าถ้ารัฐบาลชุดใดชุดหนึ่งให้ความสำคัญกับเรื่องนี้และดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจริงจัง โดยใช้ Appraisal System เป็นหลักคิด ก็จะทำให้เกิดผลดีในเชิงโครงสร้างและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมนำความรู้

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ และให้ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานต่อไป และให้รายงานผลการดำเนินงานในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีชีวิตประชาธิปไตยไว้ด้วย เพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

ประธาน แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงเรื่องสำคัญเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการในระยะเปลี่ยนผ่านไปสู่อำนาจที่มาจากการเลือกตั้ง ดังนี้

๑. คุณธรรมนำความรู้ โดยเน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความรู้ และมีความสุขซึ่งจะรวมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้วย

๒. สมัชชาคุณภาพการศึกษา เนื่องจาก เกิดปัญหาความตกต่ำของคุณภาพการศึกษา อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การขาดแคลนครู ซึ่งปัญหาหนึ่งคือครูประจำการขาดการฝึกอบรมและพัฒนาเพื่อเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (change agent) ดังนั้นจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเจ้าภาพจัดหลักสูตรมาพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยนิยามว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาธิการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูแกนนำที่มาจาก ๘ กลุ่มสาระ โดยให้ทำการอบรมและนำร่องไป ๖๑๐ โรงทั่วประเทศ ขณะนี้เริ่มดำเนินการอบรมรุ่นที่ ๒ ซึ่งคาดว่าจะขณะที่ยังดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคงทำได้อีกไม่น้อยกว่า ๑๔,๐๐๐ โรง และจะมีบุคลากรที่ได้มีการพัฒนาให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่พร้อมขยายผลเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ประมาณ ๓ หมื่นคน โดยจะต้องแก้ปัญหาการขาดแคลนครูประจำการ ดังนี้ ๑) ปริมาณครูมีจำนวนน้อย ๒) การขาดแคลนครูบางสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ๓) ครูผู้สอนครูมีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับวิชาที่สอน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงมอบหมายสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำการศึกษาว่า ปัญหาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ/ทุกประเภทมีสาเหตุจากอะไร แล้วจะมีแนวทางหรือมาตรการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างไร ซึ่งขอให้เร่งดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีก่อนมีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังจะได้จัดสมัชชาคุณภาพการศึกษาขึ้น โดยจะเชิญบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเอกสารรายงานเชิงวาระแห่งชาติร่วมกัน

๓. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะไปผูกพันกับเรื่องคุณภาพการศึกษา เพราะถ้าให้โรงเรียนขนาดเล็กพึ่งตนเองและกระจายอำนาจไปที่โรงเรียนขนาดเล็ก แต่โรงเรียนไม่สามารถทำได้เนื่องจากว่าโรงเรียนมีขนาดเล็กเกินไป และเนื่องจากเรื่องของการขาดแคลนครูได้

นำจำนวนครู จำนวนนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กมาคำนวณด้วย จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ออกมาว่า “ครูเกิน” ทั้งที่ความเป็นจริง “ครูขาด” จึงขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา วิเคราะห์เรื่องอัตรากำลังครูใหม่ ว่าวิธีวิเคราะห์เรื่องอัตรากำลังครูต้องเอาภาระงานครูมา วิเคราะห์ ไม่ใช่จำนวนนักเรียน รวมทั้งเมื่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ของ สพฐ. รอบแรก ปรากฏว่า เป็นโรงเรียนประเภทต้องเข้าห้อง ICU ประมาณ ๖๐๐ กว่าโรงซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก อีกหมื่นกว่าโรงอยู่ในระดับพอใช้ ต้องปรับปรุง ดังนั้น ต้องมี วิธีการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยยึดหลัก ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ร่วมใช้อาคารสถานที่ ๒) ร่วมใช้ครูและบุคลากร ๓) ให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมในระหว่างกลุ่มโรงเรียน ซึ่งขณะนี้ ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเดิมจะยุบโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ประชาชนยังเห็นว่า การที่เขาได้ เรียนในโรงเรียนใกล้บ้านยังเป็นเรื่องสำคัญอยู่ จึงยุบเฉพาะเท่าที่จำเป็น เช่น เด็กน้อยเกินไป เป็นต้น ซึ่งเรื่องนี้ก็จะเป็นวาระแห่งชาติ เรื่องการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งทาง สพฐ. เป็นเจ้าของเรื่อง และกำลังจัดทำเป็นเอกสารโดยรวมกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการ บริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก (best practice) เป็นแบบอย่าง

๔. เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ขณะนี้โรงเรียนในฝันได้ติดตั้งระบบไอซีที ประมาณ ๘๐๐-๙๐๐ โรง แต่มีข้อสังเกตว่า ครูขาดทักษะในการใช้ course ware ซึ่งมี ข้อจำกัดเพราะโปรแกรมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ดังนั้นจึงควรมีการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาขึ้นเพื่อรองรับงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีโดย เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้เอง หรือแบบเป็นกลุ่มได้ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานมีปฏิสัมพันธ์ (interact) กับการใช้ ICT กับครูในสัดส่วนร้อยละ ๓๐:๗๐ ซึ่งในเรื่องนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญ จะเป็นวาระแห่งชาติอีกเรื่องหนึ่ง

๕. การพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่ง รัฐบาลนี้เห็นว่า การศึกษาเท่านั้นที่จะเป็นปัจจัยที่จะแก้ปัญหาภาคใต้ ถ้าเหตุการณ์สงบลง แล้ว การศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญของการแก้ปัญหาและการพัฒนาที่ยั่งยืน และก่อให้เกิด สันติสุขในภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาและพัฒนา การศึกษาภาคใต้ ซึ่งได้มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด โดยมีสถาบันรามจิตติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ดำเนินการ โดยไปรับฟังความเห็นจากคนใน พื้นที่เป็นส่วนใหญ่รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความหลากหลาย มีความแตกต่าง ในแง่มุมที่ ต้องดูทั้งเชิงการศึกษาเพื่อความมั่นคง การศึกษาเพื่ออาชีพ การศึกษาเพื่อการมีงานทำ การศึกษาเพื่อคุณภาพชีวิต โดยยุทธศาสตร์นี้ได้เสนอกรม.พร้อมงบประมาณ

โดยสรุปเรื่องสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะเป็นวาระแห่งชาติ และจะจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เป็นรูปธรรม พร้อมทั้งแนวทางและทรัพยากรที่จำเป็น คาดว่าจะเสนอคณะรัฐมนตรีรัฐบาล ชุดนี้ได้ทั้งหมด ซึ่งถือเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพคนไทยที่พึงประสงค์ โดยจะทำในรูปเครือข่าย มีการระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

สำหรับความก้าวหน้าของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ ขณะนี้ได้เสนอผ่านคณะรัฐมนตรีหมดแล้ว เหลือเพียงไม่กี่ฉบับที่อยู่ระหว่างการตรจร่างจากคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อสำนักงานกฤษฎีกาตรวจเสร็จก็จะ ส่งไปสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังนั้นปัญหาเรื่องที่ว่าไม่มีกฎหมาย และทำให้การปฏิรูปการศึกษาไม่สามารถเดินหน้าได้ คงหมดไปแล้ว เพราะรัฐบาลนี้ทำไว้แล้ว

เรื่องที่เป็นปัญหาเดิมและได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ดังนี้ ๑) การจัดอัตราค่าจ้าง ประมาณ ๑๐,๐๐๐ อัตราให้กับเขตพื้นที่การศึกษาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ๒) เงินวิทยฐานะของครูคงค้างประมาณ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ๓) การยกฐานะครูอัตราจ้างที่สอนอยู่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพนักงานราชการ

นายปรีดา รอดโพธิ์ทอง ให้ความเห็นว่า เรื่องการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรให้ลูกเสือเป็นองค์กรหนึ่งที่จะเข้าไปช่วยพัฒนา เช่น การอบรมลูกเสือ โดยเฉพาะการอบรมนายหมู่ลูกเสือ นอกจากจะสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับเด็กแล้ว ยังจะช่วยสร้างคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรักชาติและให้ความร่วมมือในด้านความมั่นคงของชาติด้วย ทั้งนี้ ประธานมีข้อสังเกตว่า มีบางอย่างที่ต้องพิจารณาเชิงศาสนาและวัฒนธรรมของผู้นับถือศาสนาอิสลามด้วย เช่น เครื่องแบบลูกเสือที่ให้ใส่กางเกงขาสั้น เครื่องหมายเป็นรูปหน้าเสือซึ่งเป็นรูปสัตว์ ดังนั้นควรต้องมีการแก้ไขสิ่งเหล่านี้ เพื่อปรับให้ลูกเสือไทยใช้ได้ทั่วประเทศ

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า หลังจากที่ประธานได้ทำการส่งเสริมลูกเสือไทย-มาเลเซีย พบว่า สถานศึกษาเอกชนที่สอนศาสนาอิสลามจำนวนมากขอเปิดกองลูกเสือหลังจากเห็นประเทศมาเลเซียทำอย่างชัดเจน

ประธาน ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า งานชุมนุมลูกเสือ-เนตรนารี จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไทย - มาเลเซีย ได้จัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๓ โดยปีนี้จัดที่จังหวัดสงขลา โดยมีการชุมนุมลูกเสือเนตรนารีทั้งไทย - มาเลเซีย จำนวน กว่า ๒,๐๐๐ คน

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายงานเพิ่มเติมว่า ปีนี้ สพฐ. ได้รับมอบหมายจากประธานสนับสนุนลูกเสือเป็นพิเศษและมี ๒ เขตพื้นที่การศึกษา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต ๓ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา เขต ๒ ที่ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ผ่านการอบรมลูกเสือทุกคน

ประธาน ได้มอบหมายให้มีการจะจัดค่ายลูกเสือสำหรับผู้บังคับบัญชาาระดับสูง ขึ้นระหว่างวันที่ ๘-๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยให้โควตาอธิการบดีมหาวิทยาลัย เพราะมีแนวคิด ถ้าไม่พัฒนาผู้บังคับบัญชา ก็ไม่สามารถนำลูกเสือเข้าไปมหาวิทยาลัยได้ ทั้งนี้ต้องให้นิสิต นักศึกษา มีระดับเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือแล้วจะได้มานำลูกเสือเด็ก

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ จาก ๔ ยุทธศาสตร์ที่จะเป็นวาระแห่งชาติ ตามที่ประธานกล่าวไว้ข้างต้น เห็นว่า กุญแจสำคัญคือการพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) โดยเสนอว่าควรมีการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษาให้ความเข้มแข็ง ไม่สะทกสะท้านกับผู้มีอิทธิพลทางการเมืองและระบบราชการ โดยต้องเสริมความเข้มแข็งทางด้านความคิดและการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ของเขตพื้นที่การศึกษาให้มากขึ้นกว่านี้

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายงานว่า จากการไปศึกษาดูงานเรื่องโรงเรียนขนาดเล็ก ณ ประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และครูผู้สอนที่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะสามารถสอนแบบคณะชั้นได้ทุกคน ซึ่งขณะนี้เรามีปัญหาแต่เพียงว่า บางโรงเรียนต้องสอน ๔ ชั้นคู่กัน ซึ่งมีประมาณ ๓๐๐ กว่าโรงเรียน โดยครูเขายังทำไม่ได้ ดังนั้น อยากขอฝากให้มหาวิทยาลัยช่วยเตรียมครูที่กำลังจะสำเร็จการศึกษามีความพร้อมที่จะสอนแบบคณะชั้นได้ ซึ่งในอนาคตเห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็กจะเพิ่มมากขึ้น

นางมลิวลัย ธรรมแสง มีความเห็นว่า ควรบรรจุหลักสูตรป้องกันภัยพิบัติ อุบัติภัย และวินาศภัยไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในระหว่างวันที่ ๘-๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ องค์การสหประชาชาติ (United Nations) จะมีการประชุมเรื่อง School Education and Disaster Risk Reduction ณ กรุงเทพมหานคร โดยให้องค์การสหประชาชาติเน้นว่าในทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ควรจะมีหลักสูตรนี้บรรจุไว้ด้วย

นายทองอยู่ แก้วไทรฮะ ให้ข้อสังเกตว่า เรื่องการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า มีปัญหาและตัวแปรอีกมากมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการ เช่น การสื่อสารของคณะกรรมการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา (อกคศ.) กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงและกระทบกัน ดังนั้นควรมีการดำเนินงาน

แบบครบวงจร ซึ่งเรื่องนี้ประธาน ขอรับข้อสังเกตไปดำเนินการ โดยได้มีการพิจารณาว่าที่ใด
เขตใดที่มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ทางกระทรวงศึกษาธิการอาจจะต้องลงไปช่วยให้
นโยบาย

นางสาวจันทร์เพ็ญ แก้วเชียงใหม่ มีความเห็นเรื่องการย้ายของคณะอนุกรรมการครู
และบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา ในกรณีที่ครูขอช่วยราชการแล้วไม่ได้ตัดโอน
มีจำนวนมาก ดังนั้นจะเป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้ย้ายกลับคืนถิ่น

ประธาน กล่าวขอบคุณกรรมการสภาการศึกษาชุดแรก (พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๐) ที่ร่วม
ทำงานกันมาด้วยดี และขอปิดประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

นางสาวสุรางค์ วีรกิจพาณิชย์

นายวีระ พลอยครบุรี

นางโชติกา วรรณบุรี

นางนันทิชา แจ่มนุราช

ผู้จรรยาบรรณการประชุม

นางสิริพร บุญญานันต์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้ตรวจจรรยาบรรณการประชุม